

Mapy Medvedzia-história a súčasnosť

Jednou z mnohých reforiem panovníka Jozefa II. bolo prvé vojenské mapovanie všetkých krajín Habsburskej monarchie. Mapovanie sa vykonávalo v rokoch 1782-1785 na základe najmodernejších kartografických metód. Jozefínske mapovanie je unikátne aj tým, že zachytilo obraz krajiny, ktorú malo po väčšinu stredoveku a novoveku. Táto podoba bola výrazne zmenená následkom priemyselnej revolúcie v 19. a 20. storočí. Na mape tak môžeme vidieť miesto kde sa nachádza Medvedzie.

Obr. 1: Výrez z mapy prvého vojenského mapovania (1782-1785), na ktorom je zakreslený Tvrdošín a Medvedzie (Zdroj: hungaricana.hu).

Po skončení vlády Jozefa II. (1780-1790) a Leopolda II. (1790-1792) nasledovalo dlhé obdobie panovania uhorského kráľa Františka I. (1792-1835), ktoré však bolo poznačené mnohými vojenskými konfliktmi s Francúzskom.

Tieto boje vyčerpávali kráľovskú pokladnicu, čo pocítilo najmä poddanské obyvateľstvo v rámci zvýšených odvodových povinností. Po Napoleonových vojnách, a najmä po bitke troch cisárov (francúzsky Napoleon I. Bonaparte, ruský Alexander I. a rakúsky František I.) pri Slavkove u Brna v roku 1805 a po podpísaní Bratislavského mieru (26. decembra 1805), bola Habsburská monarchia, ktorej súčasťou bolo aj Uhorsko, prinútená k viacerým územným ústupkom. Z tohto dôvodu to neostalo bez odozvy ani na panovníckom dvore a v kruhoch Dvorskej vojenskej rady, a opäť, na jej odporúčanie, vydal vtedajší panovník František I., nariadenie na realizáciu druhého vojenského mapovania, ktoré sa v dejinách zapísalo ako **Františkovo mapovanie**. Cieľom tohto mapovania bolo predovšetkým odstrániť nedostatky prvého vojenského mapovania, najmä v presnosti, a vytvoriť podmienky pre vydávanie odvodených máp menších mierok, väzbu na kataster a geodetický základ.¹

¹ JANKÓ, Annamária – PORUBSKÁ, Bronislava. *Vojenské mapovanie na Slovensku 1769 – 1883*. Bratislava: Pamiatkový úrad SR, 2013, s. 17.

Obr. 2: Medvedzie - vojenská mapa z druhého vojenského mapovania z 19. storočia 1818-1869. (Zdroj: hungaricana.hu).

V polovici druhej 19. storočia sa v Rakúsko-Uhorsku diali zmeny, ktoré boli vyvolané prehratou vojnou medzi Habsburskou ríšou a Pruskom o nadvládu v nemeckom spolku. V roku 1866 Rakúsko prehralo bitku pri Hradci Králové, ktorá uvoľnila pomery aj v samotnej habsburskej ríši. Jednou z vecí bolo aj pristúpenie k tretiemu vojenskému mapovaniu, ktoré prebiehalo v rokoch 1869-1887. Vďaka tomuto mapovaniu sa zachoval aj obraz Tvrdošína a Medvedzia z tohto obdobia.

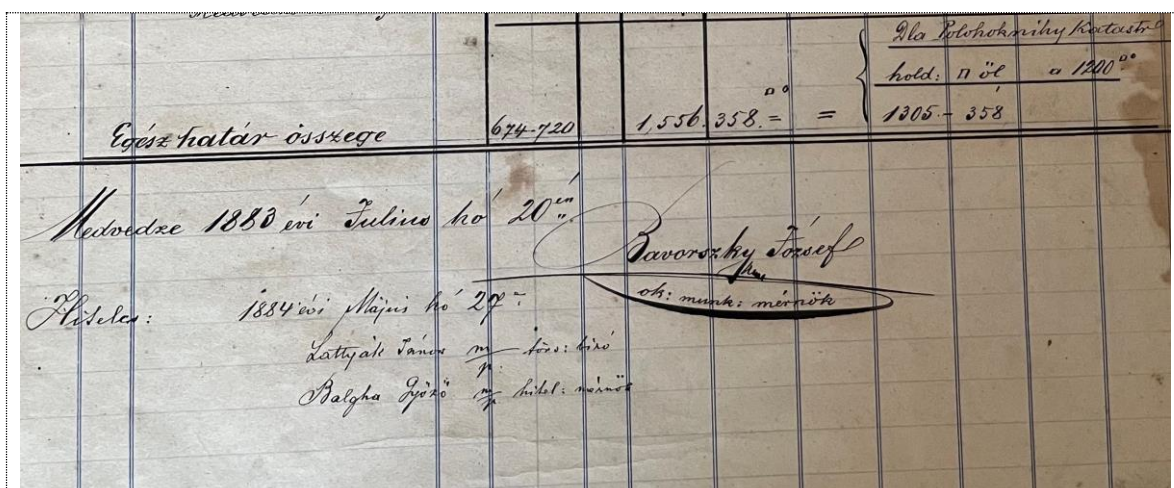
Obr. 3: Mapa tretieho vojenského mapovania, ktorá zachytáva Medvedzie po roku 1869. Vďaka tomuto mapovaniu máme možnosť vidieť ako vyzerala obec Medvedzie v tejto dobe. (Zdroj: hungaricana.hu).

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Výmery častí jednotlivých medveckého chotára podľa údajov parcelného protokolu z roku 1880

Označenie	Názov lokality	Rozloha v ha
II.	Konopiská	2,94
III.	Hrady	11,21
IV.	Roveň	21,32
V.	Rybnica a Pod vrch	48,42
VI.	Širokie-Diely	22,89
VII.	Laz, Lány, Chríbiky	55,58
VIII.	Húžvová, Dolina, Laziny	42,01
IX.	Pastva I -1 Gregorová	41,66
X.	Pastva I -2 Repiská	21,25
XI.	Pastva I -3 Repiská	11,89
XII.	Pastva II-1 stred-Pávľušová, Základie	18,29
XIII.	Pastva II-2 stred-Pávľušová, Základie	71,70
XIV.	Pastva II-3 stred-Pávľušová, Základie	17,34
XV.	Pastva III-1 Šándrová, Grápa, od Štefanovského	17,18
XVI.	Pastva III-2 Šándrová, Grápa, od Štefanovského	23,62
XVII.	Pastva III-3 Šándrová, Grápa, od Štefanovského	39,61
XVIII.	Lúky - Záhrada, Uhliská	22,31
IX.	Lúky - Pálenice	18,19
XX.	Hora	167,27
	spolu	674,72

Obr. 4: Záverečná strana parcelného protokolu s podpisom autora Józsefa Bavorszkého z roku 1884

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 5: Katastrálna mapa Medvedzie z roku 1880. Autor József Bavorszky.

Názov lokality	Rozloha v ha
Uhlisko	17,17
Nižná a višná hora	144,26
Breh pod Velingom	1,79
Pod Veling	1,34
Lúky okolo Oravy	24,04
Polovica riek Orava	29,95
Potok v Medvedzí	6,64
Medvedzie dedina	7,74
spolu	232,94

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

KOMPOSESORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 6: Detaily katastrálnej mapy Medvedzia_z rokov 1872-1880. Autor József Bavorszky

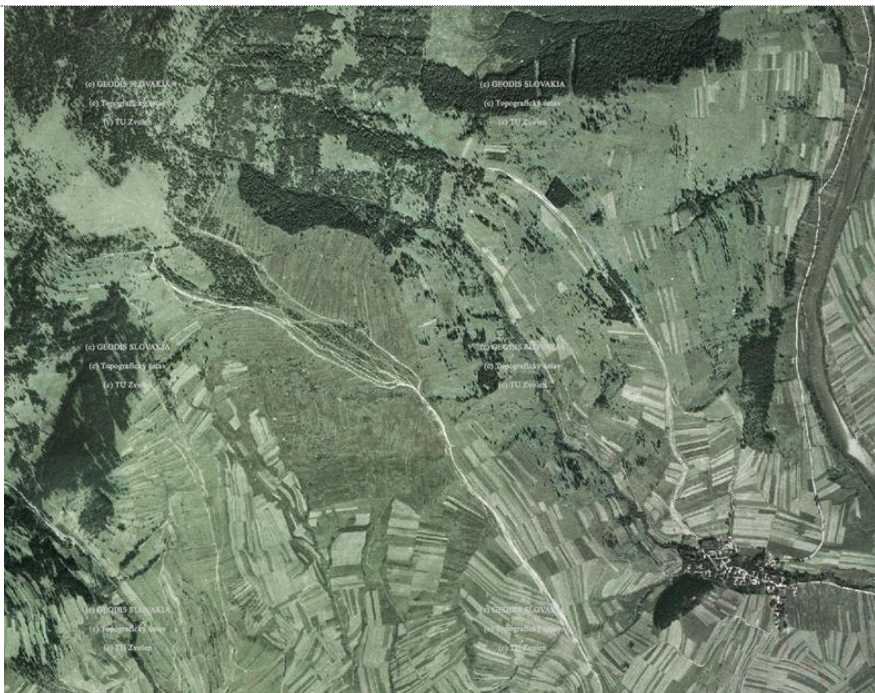
Obr. 7: Detail vojskej mapy Oravy - Medvedzia_z roku 1938

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 8: Detail katastrálnej mapy Medvedzia z roku 1880, po úprave v roku 1941

Obr. 9: Ortofotomapa chatára Medvedzie z roku 1950 (zdroj: Topografický ústav Zvolen)

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 10: Ortofotomapa-detail Medvedzia z roku 1950 (zdroj:Topografický ústav Zvolen)

Obr. 11: Ortofotomapa chotára Medvedzie z roku 2022 (zdroj:Topografický ústav Zvolen)

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 12: Ortofotomapa-detail Medvedzia z roku 2020 (zdroj: Topografický ústav Zvolen)

Ak si porovnáme mapu z roku 1872 s dnešnou katastrálnou a ortofotomapou zistíme, že na miestach pôvodných záhrad a obytných domov, či hospodárskych budov, dnes stojí viacero rodinných domov s dvormi.

Obr. 13: Medvedzie, mapa z roku 1955

KOMPOSESORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločnosť

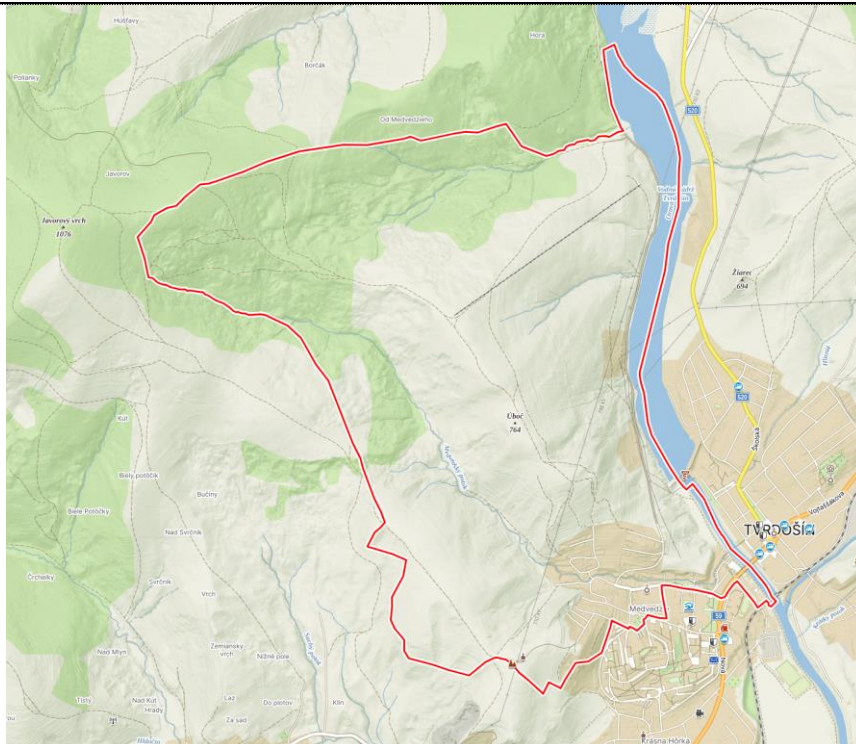
Obr. 14: Medvedzie, mapa z roku 1964

Obr. 15: Vojenská mapa, detail Medvedzie, z roku 1990

KOMPOSORÁT
MEDVEDZIE
pozemkové spoločenstvo

Obr. 16: Mapa Medvedzie, hranica chotára z roku 2020

Obr. 17: Mapa Medvedzia, kataster „C“ z roku 2023

Obr. 18: Mapa Medvedzia, detail, kataster „C“ z roku 2023